

Henri Veldhuis (Culemborg)

Een 'kairos' duurt niet lang

De betekenis van het Palestijnse kairos-document 'Uur van de waarheid' voor de Nederlandse kerken, in het bijzonder voor de Protestantse Kerk in Nederland

1 'Kairos'

Waarom 'Kairos'? De nood is zeer hoog. 'Kom en zie': durf contact te maken. Vorm je mening, welke dan ook, niet door 'ons Palestijnen' van buitenaf te bezien (bevangen door je eigen kerkpolitieke situatie), maar *in het contact* met ons zelf.

2 De reacties van de kerken

In eerste instantie:

Primair angstig bezorgd om eigen kerkpolitieke situatie en joodse contacten. Vooral teleurstellend: de Raad van Kerken, vroeger voortrekker, nu afwerend en uit de hoogte.

PKN: bevestiging van internationaal recht, brief aan Israëlsche regering en discussie bij *Platform Verantwoord Ondernemen*. Afwijzing boycot bezettingseconomie zonder opgaaf van redenen.

In tweede instantie:

Raad van Kerken: geen boycot, maar 'positieve discriminatie'. Deze oproep heeft weinig betekenis, zolang er geen druk wordt uitgeoefend op Israël om de bezetting te beëindigen, een bezetting die de Palestijnse economie grotendeels vernietigt.

PKN: belangrijke brief aan Israëlsche regering (18-2-10). Voor het eerst dat Israël publiekelijk wordt aangesproken door PKN op nakoming van het internationaal recht.

Wat wordt de follow-up van deze brief? Helaas weer verzwakking van eigen standpunt door in brief aan mij (zie mijn website HV) te stellen dat de vergelijking met Zuid-Afrika niet opgaat en Israël niet discrimineert op basis van ras. Uitgaande van het streven naar een Joodse staat discrimineert Israël wel degelijk op grond van ras, zowel binnen de eigen (joodse) staatsgrenzen (lees Susan Nathan) als daarbuiten, in de bezette Palestijnse gebieden, met illegale joodse nederzettingen en een uitgebreid wegennet 'for jews only'.

Israël wil primair een Joodse staat zijn en in tweede instantie een democratie, met alle discriminerende gevolgen van dien (incl. het ontbreken van een grondwet). Naar mijn overtuiging zal het Joodse volk alleen veilig zijn in een staat die *primair* een democratie wil zijn.

3 De boycot-kwestie

Het kairos-document doet primair een oproep tot boycot van de bezettingseconomie (zoals ook de Wereldraad van Kerken). Velen willen verder gaan. 'Boycot': 'vies' woord? Waarom eigenlijk?

Geweldloos instrument. De Palestijnse christenen: "liefde leidt tot geweldloos verzet".

Lees over 'het Palestijnse terrorisme' de brochure *Suicide Bombers* van Naïm Ateek.

Geweldloosheid, maar géén verzoening zonder recht.

Nu tijd voor boycot-initiatieven door o.a. Sabeel NL en Keerpunt (en de kerken).

4 De Palestijnse christenen

Zij kwamen in beeld in het hervormde rapport *Israël, volk land en staat. Een herbezinning* (1995; herbezinning op rapport van 1970). Maar in de IP-nota van 2003 komen ze niet voor.

In de nieuwe IP-nota van 2008 wel een belangrijke plaats. Sindsdien: 'We moeten luisteren naar de Palestijnse christenen.' Luister dan naar wat ze *inhoudelijk* te zeggen hebben: Kairos.

5 De theologie van het kairos-document

Het geloof van Israël was en is 'roeping tot universele gerechtigheid', en zo is ook 'het beloofde land' het land van universele roeping. Gods universele roeping kwam definitief tot gelding in het leven en de boodschap van Jezus Christus.

Deze universele roeping kwam tot ontwikkeling op een bepaald historisch, hermeneutisch spoor: dat van de aartsvaders, Israël, het joodse volk. Deze unieke historisch-hermeneutische toegang tot de universele roeping en het verstaan daarvan wordt niet ontkend, maar erkend en bevestigd door de Palestijnse christenen, met name in hun vasthouden aan het OT.

6 Onze 'Israël-theologie'

Er bestaat geen gedegen theologisch document van de PKN als onderbouwing van de 'onopgeefbare verbondenheid'. Wat is bijv. 'vervangings-theologie'?

En hoe is de verhouding tussen 'het joodse volk' als etnische aanduiding en als aanduiding van 'het volk van God'?' (zie Paulus in Romeinen 9-11). En hoe is de verhouding tussen religie en theologie enerzijds en internationaal recht anderzijds?

Aansluiting bij de universeel joods-christelijke inzet van het kairos-document is geboden.

Dit betekent ook: blijvend respect voor gelovige joden als de eersten in de joods-christelijke geschiedenis die Gods universele roeping tot op heden proberen te vertolken en te leven. Maar diezelfde universele roeping staat niet toe aan één bepaalde etnische groep een uitzonderingspositie toe te kennen, zelfs niet aan het joodse volk.

Er is nog veel theologisch huiswerk te doen, samen met de Palestijnse christenen, zonder een bevoogdende houding van onze kant (als zouden ze 'vervangings-theologie' bedrijven).

Nog ander huiswerk: kritische bezinning op onze medeplichtigheid aan het ontstaan en voortbestaan van de Nakba.

7 Het internationaal recht

Na twee wereldoorlogen is het internationaal recht steeds belangrijker geworden. Het is grotendeels voortgekomen uit de joods-christelijke traditie, - reden temeer voor de kerken om dat internationaal recht - niet kritiekloos maar wel waar enigszins mogelijk - te steunen. Uniek kader van de wereldgemeenschap, een godswonder.

De wereldreligies moeten elkaar bij politieke conflicten daarop en daarbinnen aan spreken: de internationale rechtsorde. Dat is nog belangrijker dan zoeken naar gemeenschappelijke religieuze kernen of intuïties (hoe nodig ook).

Internationaal recht is het belangrijkste kader voor sterk en integer lobbywerk:

- Het gaat niet om anti-Israël of eenzijdig pro-Palestijnen (of omgekeerd)
- Het internationaal recht is basis van bestaansrecht Israël en enige garantie voor een veilig Israël
- Het internationaal recht is een kritisch kader voor onze eigen intenties en sentimenten
- Het internationale recht daagt de religies uit tot blijvende zelfreflectie op de eigen positie en verantwoordelijkheid binnen de wereldgemeenschap.

TENSLOTTE: een 'kairos' duurt maar kort. Het duurt niet lang meer, en dan bestaat er geen Palestijns volk meer in het Heilige Land